

اصول علم اقتصاد

نیروهای بازار، عرضه و تقاضا

نیمسال اول ۱۴۰۱-۱۴۰۰

بازارها و رقابت

انواع بازار

• بازار رقابت کامل

✓ کالاهای عرضه شده برای فروش، کاملاً مشابه و همگن هستند

✓ تعداد فروشندگان و خریداران ————— ← عدم تاثیر گذاری هیچ یک

✓ قیمت پذیری

• بازار انحصاری

✓ فقط یک فروشنده

• بازار انحصار چند جانبه

✓ بین دو بازار رقابت کامل و انحصاری قرار دارد.

✓ تعداد کمی فروشنده

✓ عدم رقابت خصمانه

• بازار رقابت انحصاری

✓ تعداد زیاد فروشنده با تفاوت اندک در محصول

تقاضا

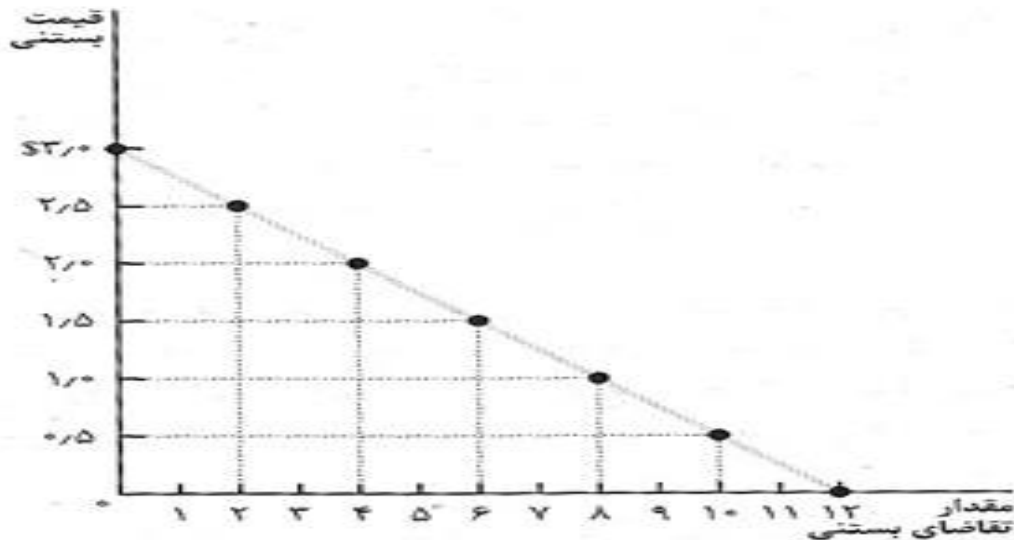
- عوامل تعیین کننده تقاضای افراد

✓ قیمت کالا

نمودار تقاضای فردی (با فرض ثابت بودن سایر متغیرها)

شیب منفی

مقدار تقاضای بستنی	قیمت هر بستنی (دلار)
۱۲	صفر
۱۰	۰/۵
۸	۱
۶	۱/۵
۴	۲
۲	۲/۵
۰	۳

نمودار ۴.۱ منحنی تقاضای بستنی.
 منحنی تقاضا، نمودار رسم‌شده براساس
 جدول تقاضا (جدول ۴.۱) است. منحنی
 تقاضا تغییر در مقدار تقاضا را نسبت به
 تغییر در قیمت نشان می‌دهد. از آن‌جاکه
 در قیمت‌های کم‌تر مقدار تقاضا افزایش
 می‌یابد (و برعکس) منحنی تقاضا دارای
 شیب نزولی است.

• درآمد خریداران

✓ کالای عادی

✓ کالای پست

• قیمت سایر کالاها

✓ کالای جانشین: کاهش قیمت یک کالا، تقاضا برای کالای دیگر را کم کند.

✓ کالای مکمل: کاهش قیمت یک کالا، باعث افزایش تقاضای کالای دیگر شود.

• سلیقه

• انتظارات

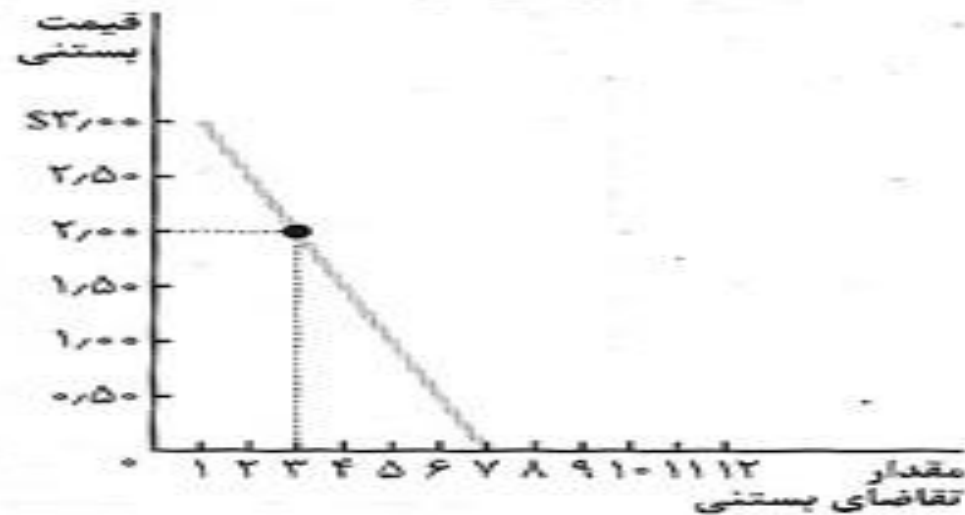
✓ تاثیر انتظارات نسبت به آینده

تقاضای بازار

جمع تقاضای خریداران

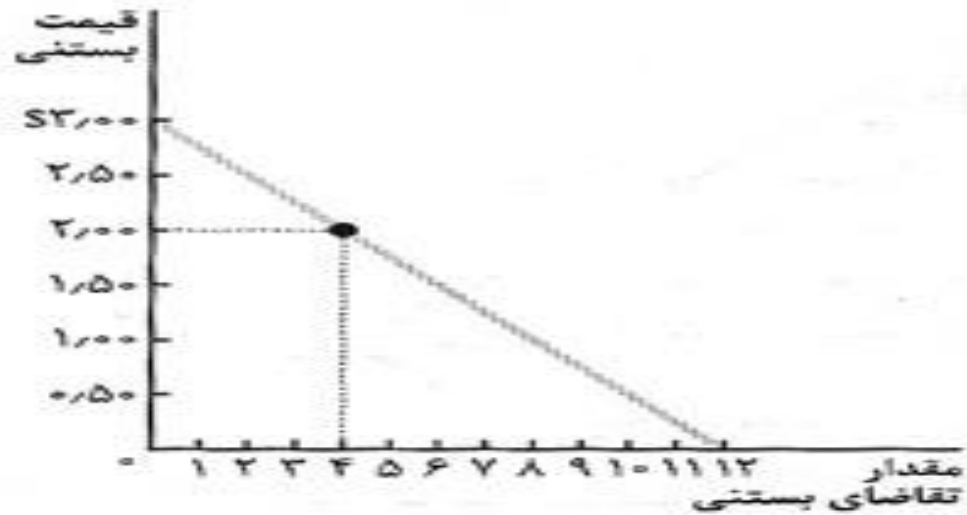
تقاضای بازار	تقاضای نیکولاس	تقاضای کترین	قیمت بستنی (دلار)
19	= 7	+ 12	0
16	6	10	0/5
13	5	8	1
10	4	6	1/5
7	3	4	2
4	2	2	2/5
1	1	0	3

تقاضای نیکولاس

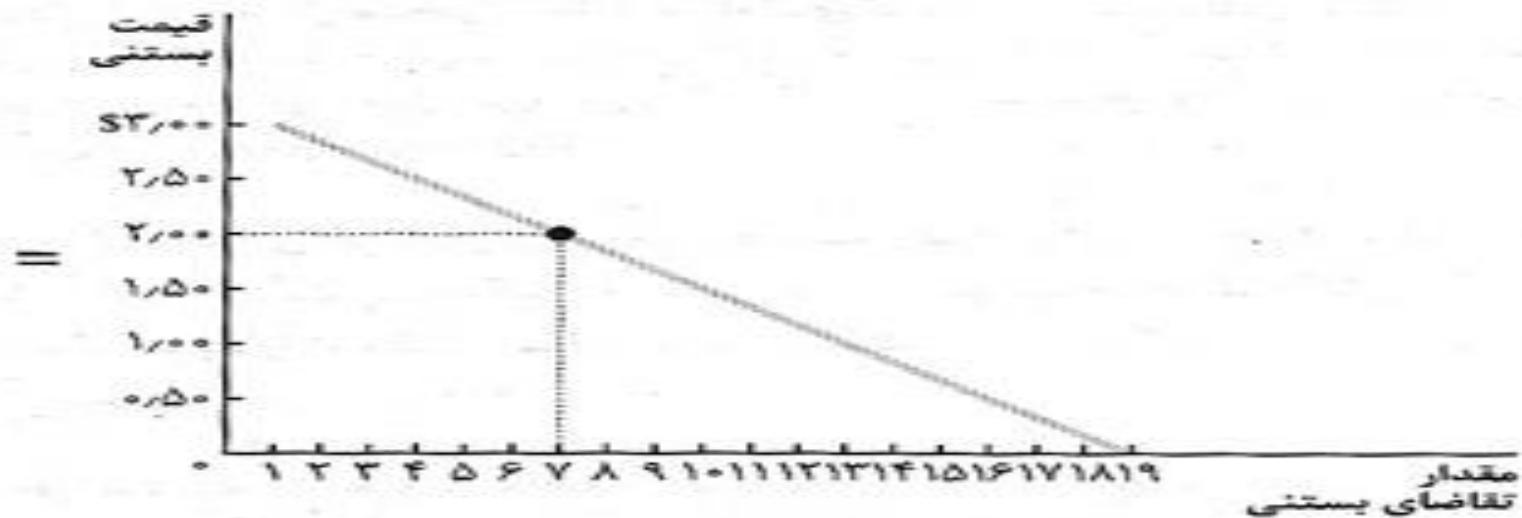

+

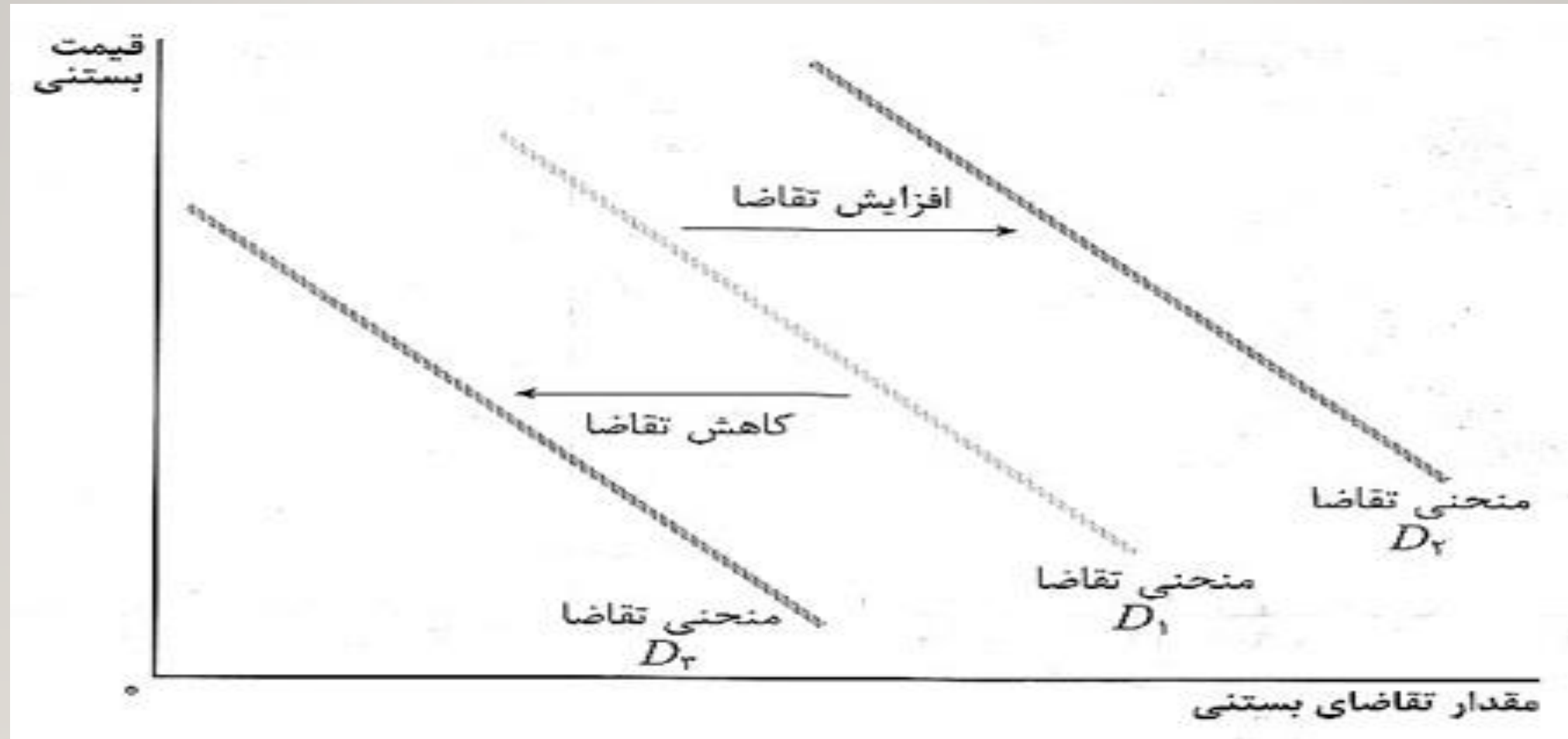
تقاضای کاترین

تقاضای بازار

انتقال منحنی تقاضا

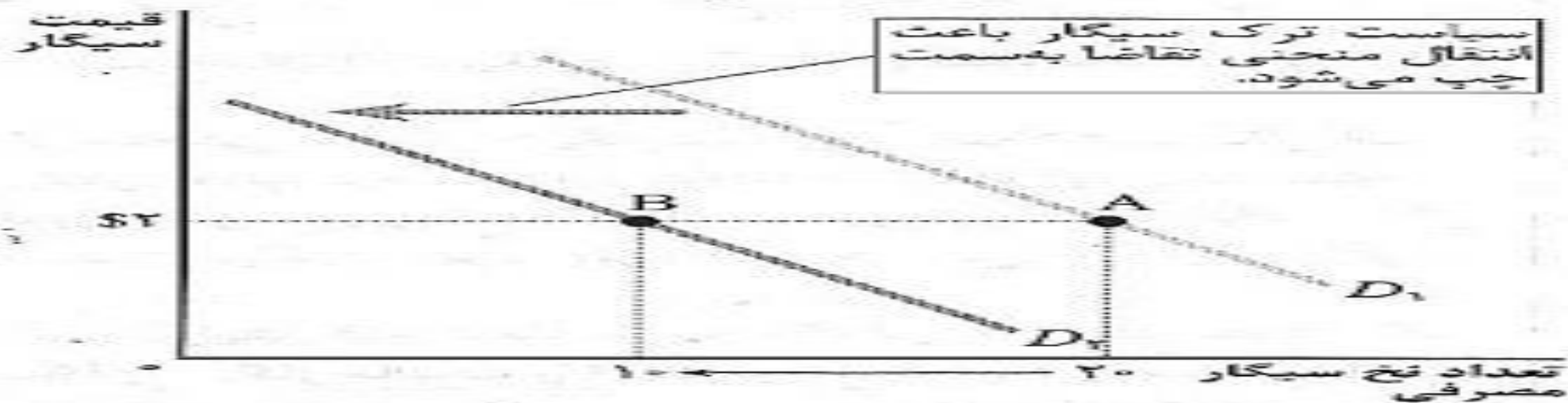

مقایسه دو روش کاهش تقاضای سیگار

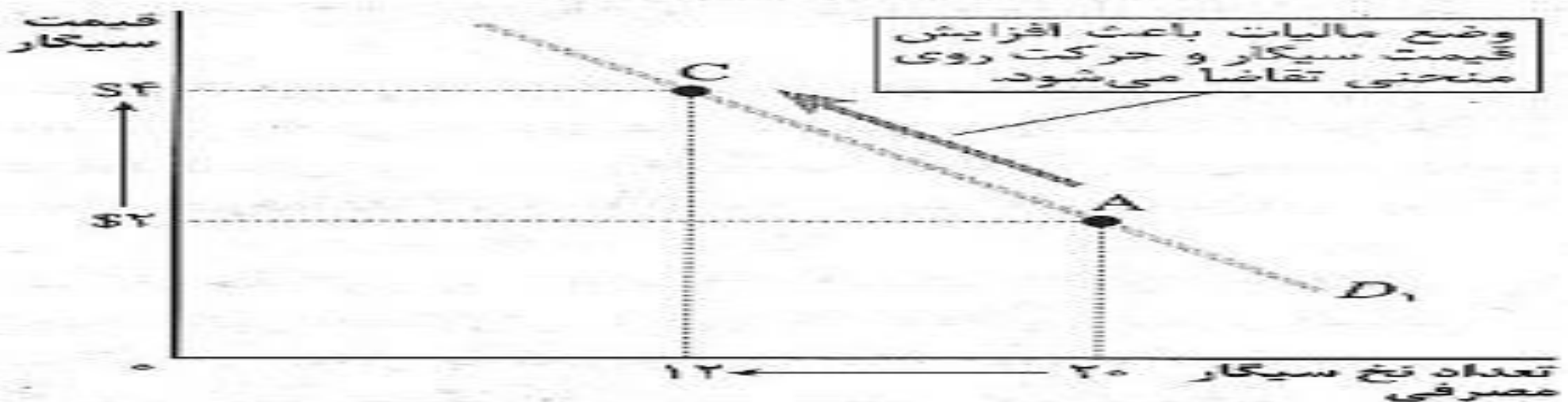
✓ آگاه کردن مردم از طریق بخش عمومی، اجباری بودن نصب برچسب «مصرف دخانیات زیان بار است» بر پاکت های سیگار، و منع قانونی تبلیغ سیگار در تلویزیون و سایر رسانه ها

✓ افزایش قیمت سیگار

الف) انتقال در منحنی تقاضا

ب) حرکت روی منحنی تقاضا

عرضه

عوامل موثر بر عرضه

- قیمت کالا

مقدار عرضه با افزایش و کاهش قیمت ارتباط مستقیم دارد.

- قیمت نهاده های تولید

عرضه با قیمت نهاده های مورد نیاز برای تولید ارتباط منفی دارد.

- فناوری

با کاهش هزینه های تولید بر اثر بهبود فناوری، عرضه افزایش می یابد.

• انتظارات

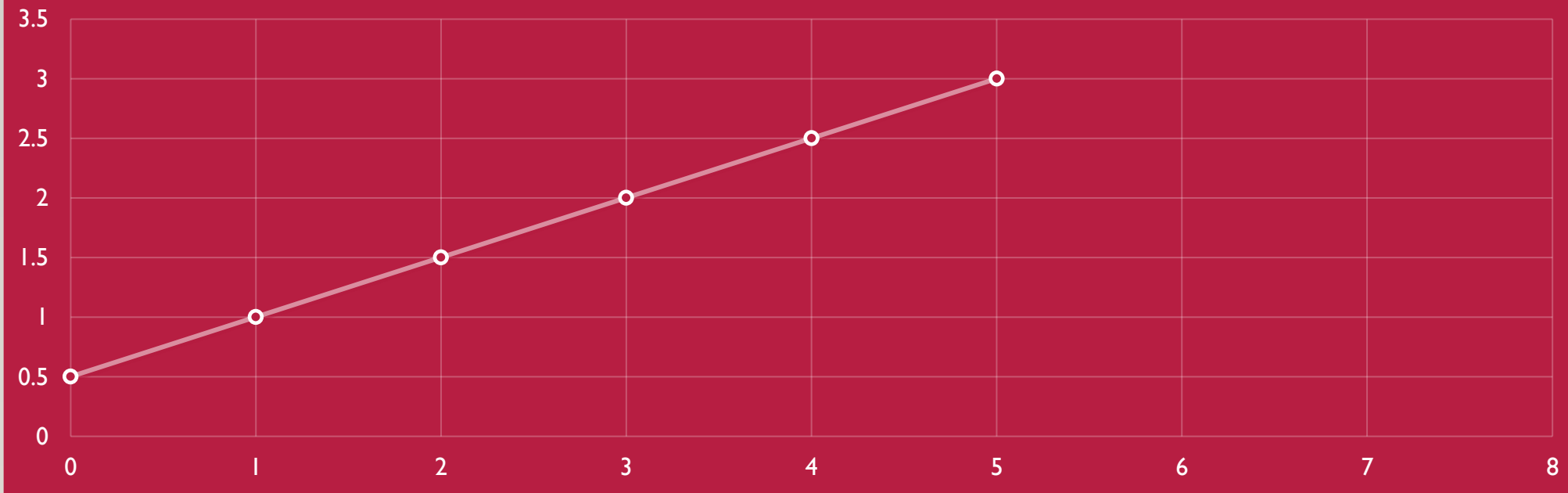
به انتظارات در آینده بستگی دارد:

انتظار افزایش قیمت در آینده، باعث کاهش عرضه در حال می شود.

جدول و منحنی عرضه (با فرض ثابت بودن سایر عوامل)

۳	۲.۵	۲	۱.۵	۱	۰.۵	۰	قیمت
۵	۴	۳	۲	۱	۰	۰	مقدار عرضه

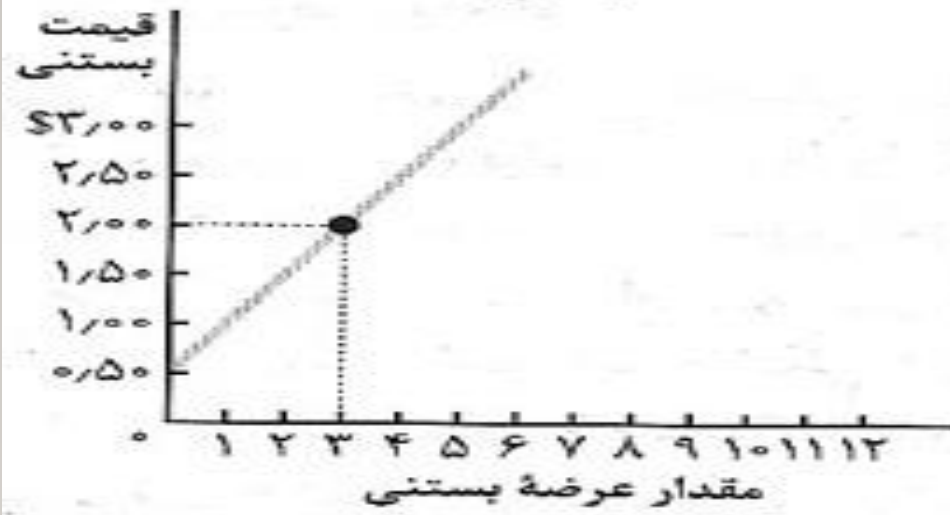
عرضه

عرضه بازار

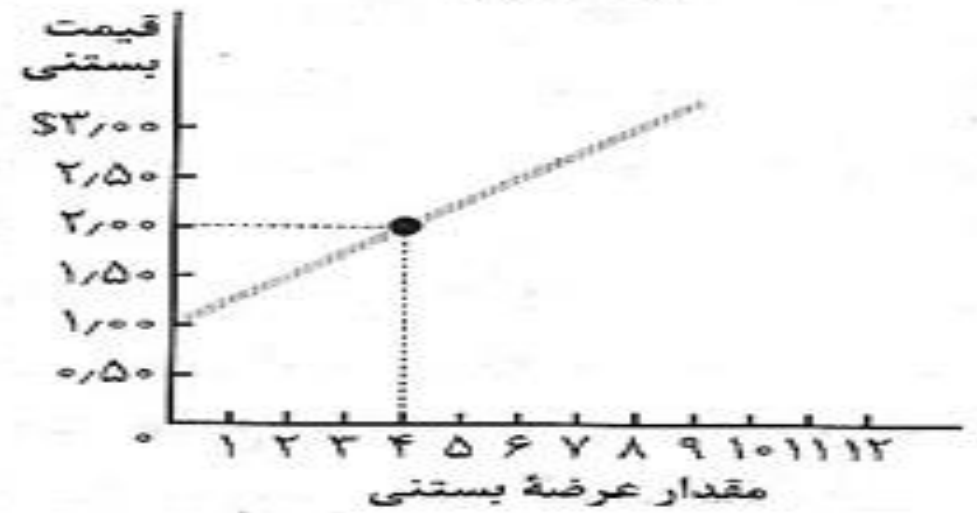
بازار	بنگاه 2	بنگاه 1	قیمت
0	0	0	0
0	0	0	0.5
1	0	1	1
4	2	2	1.5
7	4	3	2
10	6	4	2.5
13	8	5	3

عرضه بین

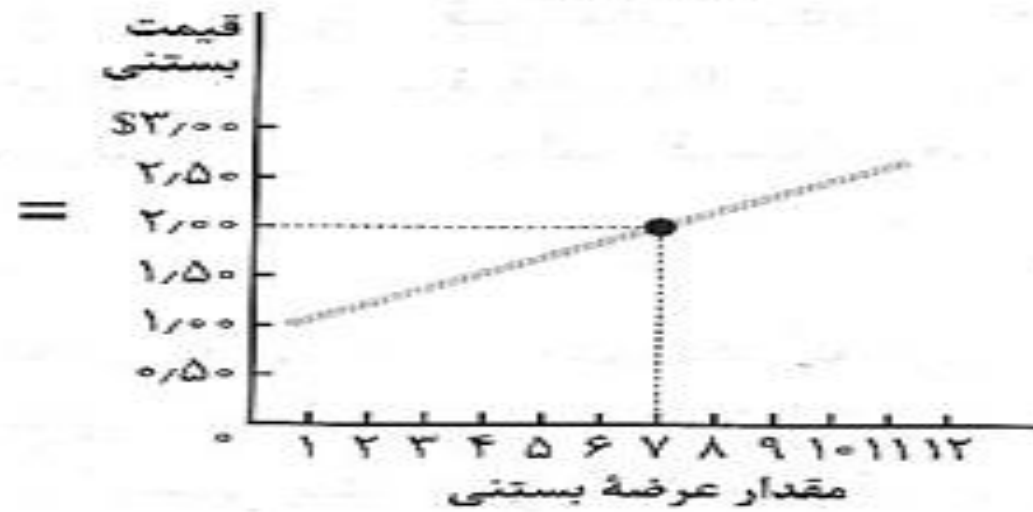

+

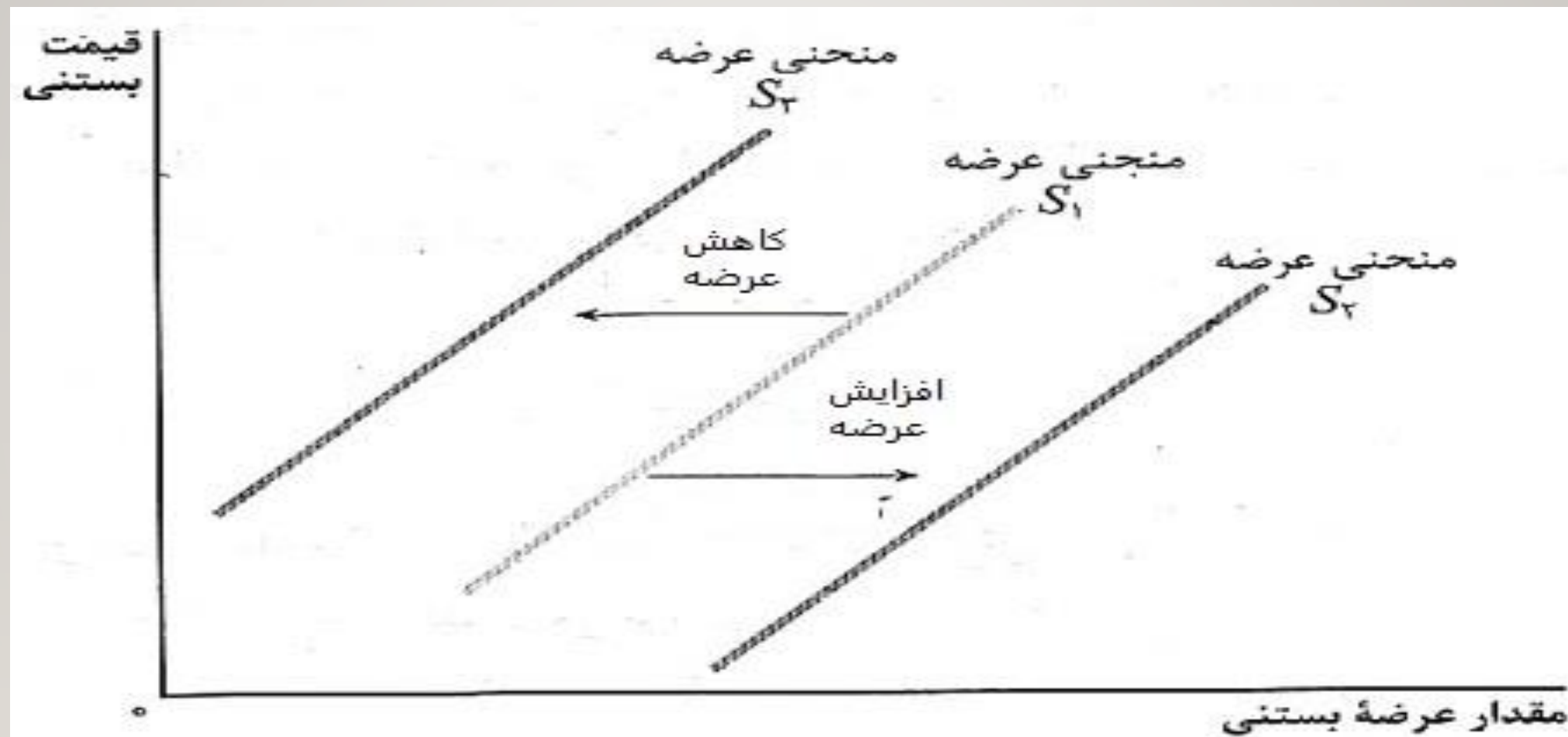
عرضه جاری

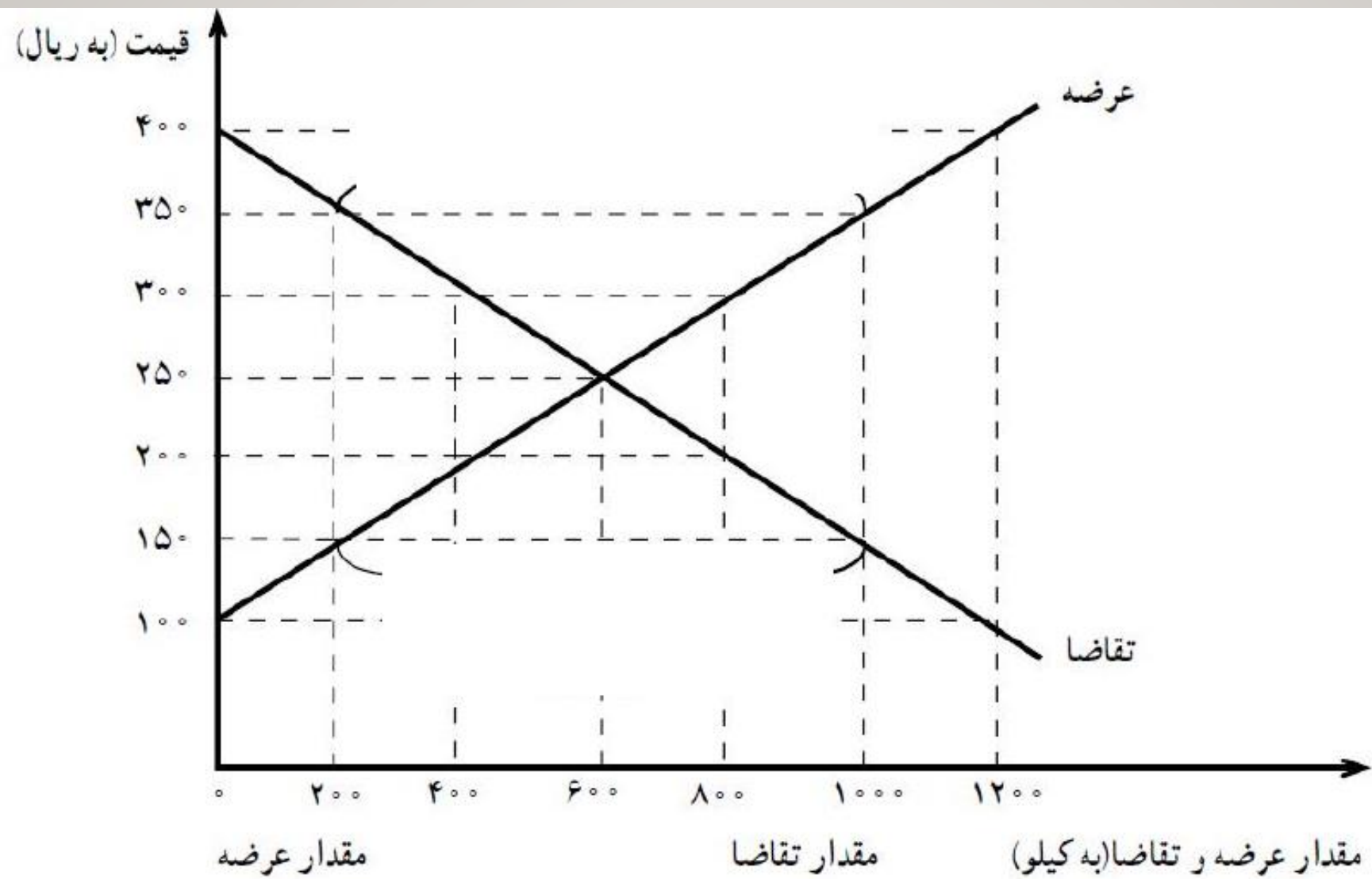

عرضه بازار

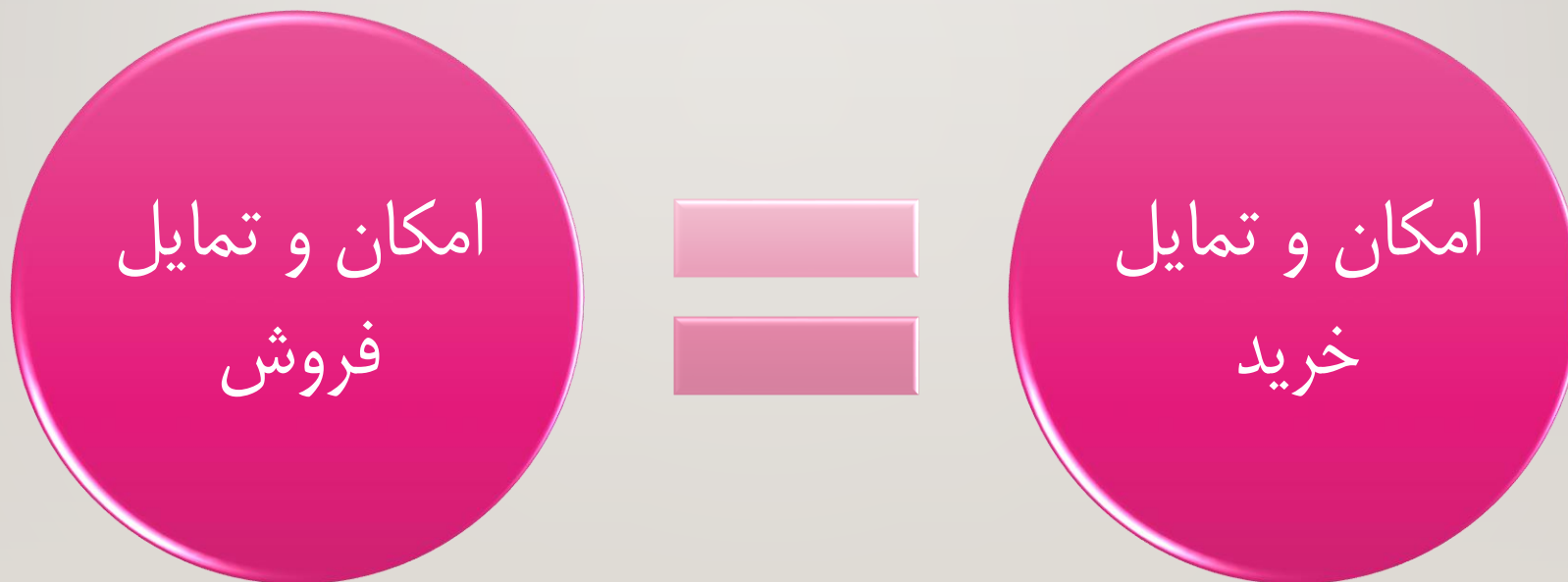
انتقال منحنی عرضه

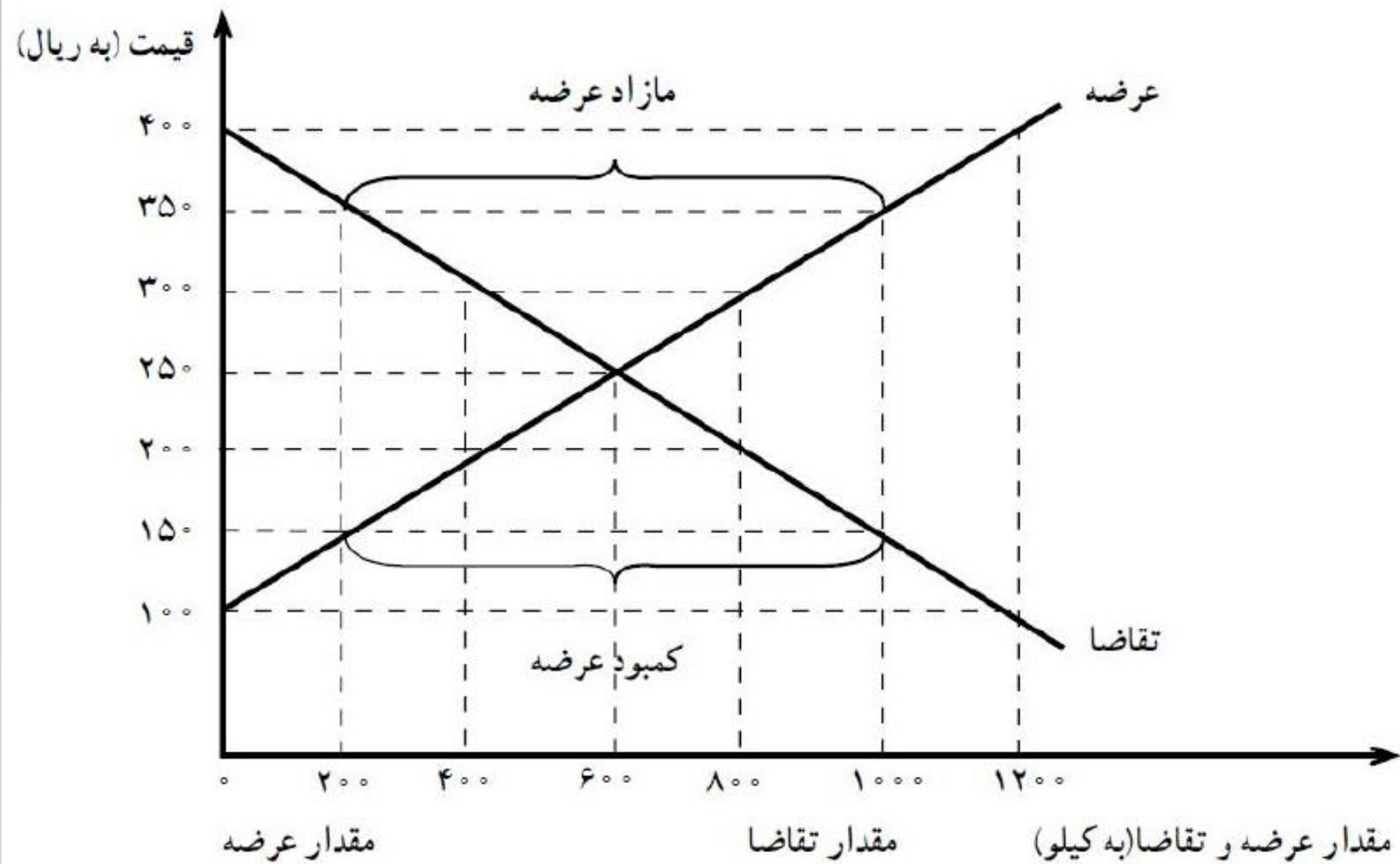

نقطه تعادل

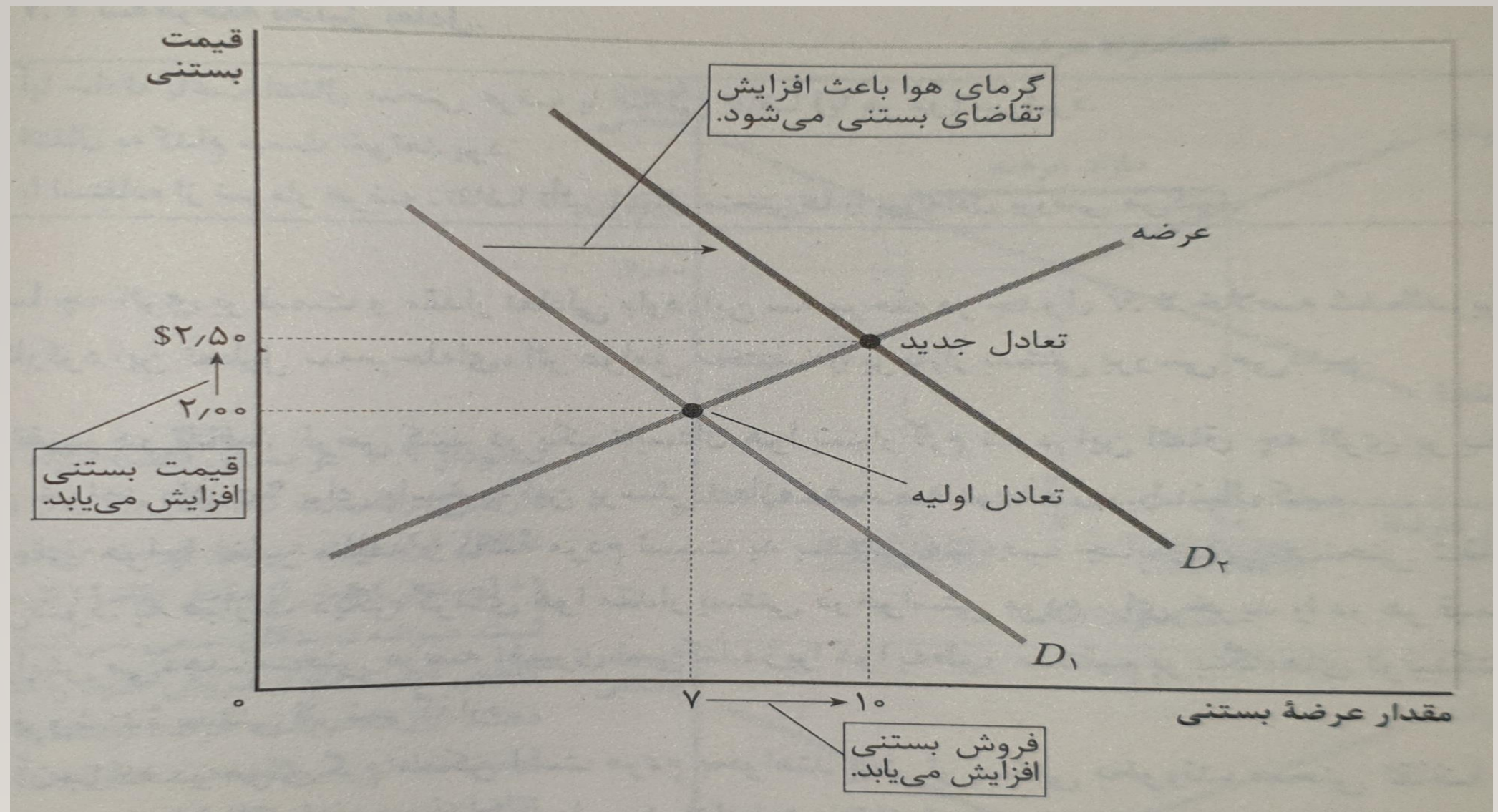
- محل تقاطع منحنی عرضه و تقاضا، نقطه تعادل است. (قیمت تسویه بازار)

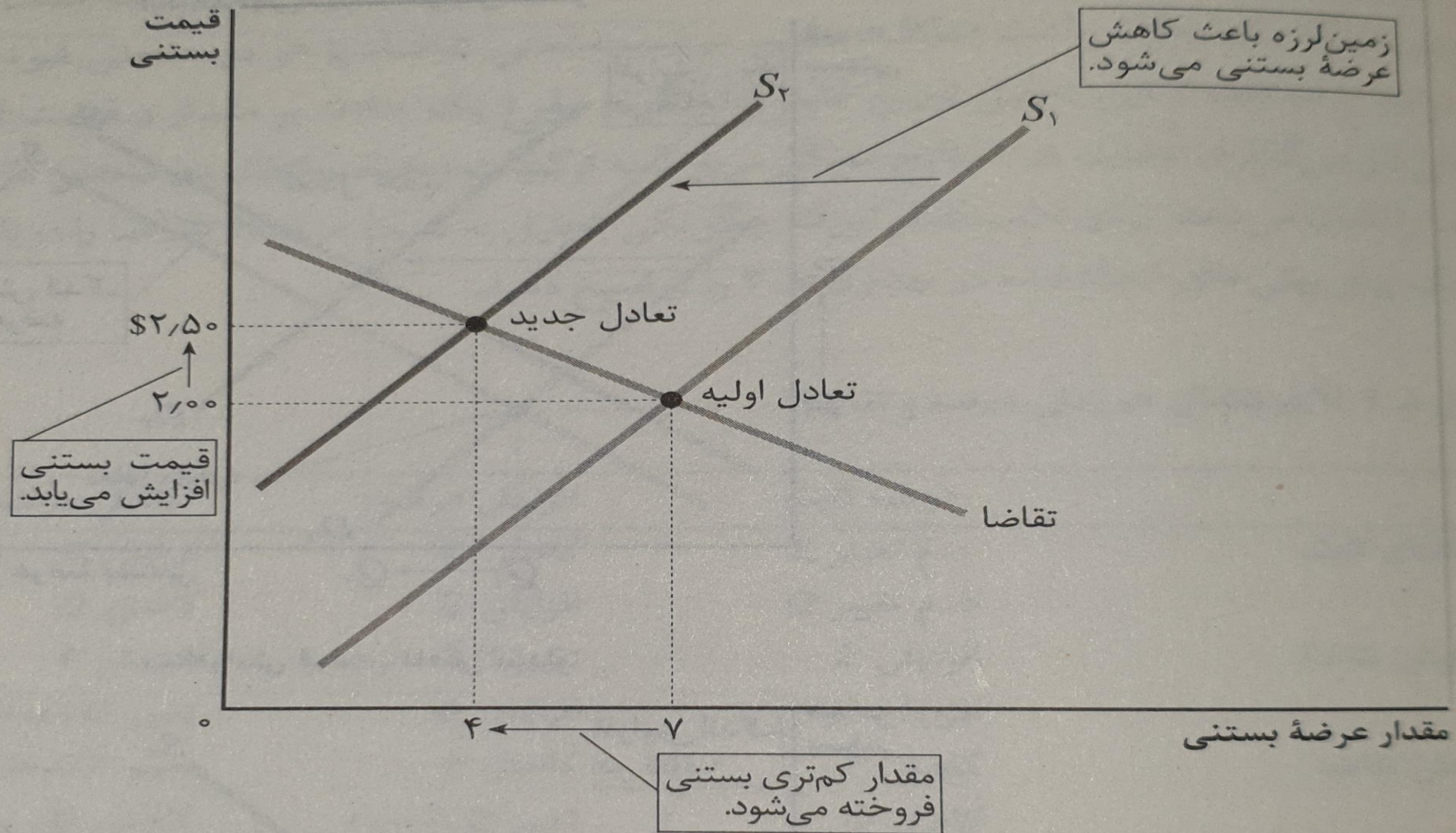

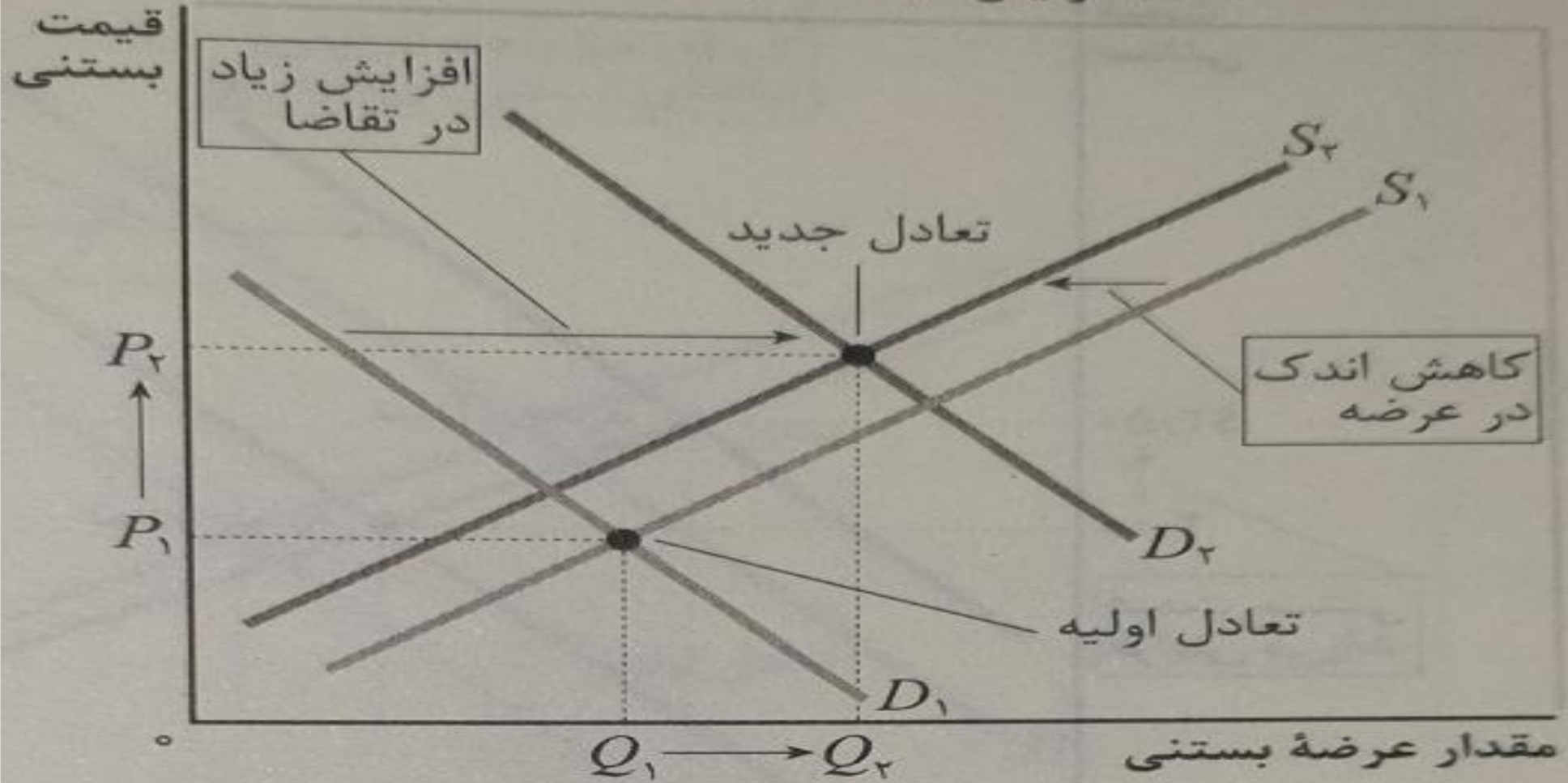
تجزیه و تحلیل بازار

الف) افزایش قیمت، افزایش مقدار

ب) افزایش قیمت، کاهش مقدار

